

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Jarosława Sachajkę.

(-) Waldemar Andzel; (-) Marek Ast; (-) Barbara Bartuś; (-) Joanna Borowiak; (-) Witold Czarnecki; (-) Andrzej Gawron; (-) Małgorzata Gosiewska; (-) Zbigniew Grzegorz Hoffmann; (-) Henryk Kowalczyk; (-) Ewa Kozanecka; (-) Leonard Krasulski; (-) Marek Kuchciński; (-) Paweł Kukiz; (-) Krzysztof Lipiec; (-) Tomasz Ławniczak; (-) Marek Matuszewski; (-) Daniel Milewski; (-) Arkadiusz Mularczyk; (-) Waldemar Olejniczak; (-) Anna Paluch; (-) Teresa Pamuła; (-) Jerzy Polaczek; (-) Piotr Polak; (-) Paweł Rychlik; (-) Jarosław Sachajko; (-) Łukasz Schreiber; (-) Zdzisław Sipiera; (-) Kazimierz Smoliński; (-) Mirosława Stachowiak-Różecka; (-) Marek Suski; (-) Paweł Szramka; (-) Jacek Świat; (-) Krzysztof Tchórzewski; (-) Rafał Weber; (-) Tomasz Zieliński; (-) Stanisław Żuk.

USTAWA

z dnia ..... r.

o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444 i 1517) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 40 dodaje się § 3 brzmieniu:

„§ 3. Sąd może orzec pozbawienie praw publicznych w razie skazania za przestępstwa określone w art. 228 § 1 i 3-6, art. 229 § 1 i 3-5, art. 230 § 1, art. 230a § 1, art. 231 § 2, art. 250a § 1 i 2, art. 271 § 3, art. 296a § 1 i 2 i art. 305 § 1 i 2.”;

2) w art. 41:

a) po § 1a dodaje się § 1aa w brzmieniu:

„§ 1aa. Sąd orzeka zakaz zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk albo wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo wykonywania wszelkiej lub określonej pracy na podstawie stosunku pracy albo na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, w organach i instytucjach państwowych i samorządu terytorialnego, a także w spółkach prawa handlowego, w których Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego posiadają bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów, i ubiegania się o zamówienie publiczne, w razie skazania za przestępstwa określone w art. 228 § 1 i 3-6, art. 229 § 1 i 3-5, art. 230 § 1, art. 230a § 1, art. 231 § 2, art. 250a § 1 i 2, art. 271 § 3, art. 296a § 1 i 2 i art. 305 § 1 i 2.”;

b) § 1b otrzymuje brzmienie:

„§ 1b. Sąd orzeka dożywotnio zakaz, o którym mowa w § 1a i § 1aa, w razie ponownego skazania sprawcy w warunkach określonych w tych przepisach.”;

---

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora, ustawę z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych, ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne, ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, ustawę z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie oraz ustawę z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych.

3) w art. 43 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pozbawienie praw publicznych oraz zakaz i nakaz wymienione w art. 39 pkt 2d i 2e orzeka się w latach, od roku do lat 10, zakazy wymienione w art. 39 pkt 2-2b, w tym w zakresie art. 41 § 1aa, i pkt 3 orzeka się w latach, od roku do lat 15, a zakaz wymieniony w art. 39 pkt 2c orzeka się w latach, od lat 2 do 6.”;

4) w art. 101 po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. W przypadku przestępstw określonych w art. 228 § 1 i 3-6, art. 229 § 1 i 3-5, art. 230 § 1, art. 230a § 1, art. 231 § 2, art. 250a § 1 i 2, art. 271 § 3, art. 296a § 1 i 2 i art. 305 § 1 i 2 popełnionych przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w związku z pełnioną przez niego funkcją przedawnienie nie biegnie w trakcie sprawowania przez niego tej funkcji.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2018 r. poz. 1799) art. 30 otrzymuje brzmienie:

„Art. 30. 1. W okresie wykonywania mandatu posłowie i senatorowie nie mogą wykonywać pracy na podstawie stosunku pracy: w Kancelarii Sejmu, w Kancelarii Senatu, w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w Kancelarii Trybunału Konstytucyjnego, w Biurze Służby Prawnej Trybunału Konstytucyjnego, w Najwyższej Izbie Kontroli, w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich, w Biurze Rzecznika Praw Dziecka, w Biurze Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, w Krajowym Biurze Wyborczym, w Państwowej Inspekcji Pracy, w spółkach prawa handlowego, w których Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego posiadają bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów, w administracji rządowej i samorządu terytorialnego – z wyjątkiem stosunku pracy z wyboru – oraz nie mogą wykonywać pracy w charakterze sędziego, asesora sądowego i prokuratora, pracownika administracyjnego sądu i prokuratury, a także nie mogą pełnić zawodowej służby wojskowej.

2. Przepis art. 29 ust. 1 stosuje się odpowiednio, z tym że urlop jest udzielany z urzędu, a w przypadku spółek, o których mowa w ust. 1, z inicjatywy osób uprawnionych do udzielania urlopu w tych spółkach.

3. W przypadku gdy w trakcie sprawowania mandatu przez posła lub senatora Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego nabędzie bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów w spółce, w której poseł lub senator

wykonuje pracę na podstawie stosunku pracy, osoba uprawniona do udzielania urlopu w tej spółce, udziela urlopu bezpłatnego na okres sprawowania mandatu oraz trzech miesięcy po jego wygaśnięciu, licząc od dnia w którym Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego nabyła bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów w tej spółce.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 580) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 25 dodaje się ust. 6-11 w brzmieniu:

„6. Partia polityczna jest obowiązana do prowadzenia i bieżącego aktualizowania rejestru wpłat. Rejestr wpłat jest zbiorczym zestawieniem informacji o środkach finansowych, o których mowa w ust. 1.

7. Rejestr wpłat prowadzi się w formie elektronicznej.

8. Partia polityczna udostępnia rejestr wpłat na swojej stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej.

9. W rejestrze wpłat zamieszcza się:

- 1) imię i nazwisko osoby dokonującej wpłaty;
- 2) datę wpłaty;
- 3) wysokość wpłaty.

10. Informacje w rejestrze wpłat zamieszcza się bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia otrzymania wpłaty.

11. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór rejestru wpłat, mając na uwadze konieczność zapewnienia kompletności, jednolitości i przejrzystości informacji zamieszczanych w tym rejestrze oraz łatwości wyszukiwania tych informacji.”;

2) po art. 27 dodaje się art. 27a w brzmieniu:

„Art. 27a. 1. Partia polityczna jest obowiązana do prowadzenia i bieżącego aktualizowania rejestru umów. Rejestr umów jest zbiorczym zestawieniem informacji o umowach zawartych przez partię polityczną.

2. Rejestr umów prowadzi się w formie elektronicznej.

3. Partia polityczna udostępnia rejestr umów na swojej stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej.

4. Informacje w rejestrze umów dotyczą umów, które mogą podlegać udostępnieniu na podstawie ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U.

z 2020 r. poz. 2176). Przepisy art. 5 ust. 1, 2 i 2a ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej stosuje się odpowiednio.

5. W rejestrze umów zamieszcza się informacje o umowach zawartych w formie pisemnej, dokumentowej, elektronicznej albo innej formie szczególnej.

6. W rejestrze umów zamieszcza się:

- 1) numer umowy – o ile taki nadano;
- 2) datę i miejsce zawarcia umowy;
- 3) okres obowiązywania umowy;
- 4) oznaczenie stron umowy, w tym przedstawicieli stron;
- 5) określenie przedmiotu umowy;
- 6) wartość przedmiotu umowy;
- 7) tryb zawarcia umowy.

7. W rejestrze umów zamieszcza się informacje o uzupełnieniu lub zmianie umowy, rozwiązaniu za zgodą obu stron umowy, jak również informacje o odstąpieniu od umowy lub jej wypowiedzeniu.

8. Informacje w rejestrze umów zamieszcza się bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie 14 dni od daty zawarcia umowy lub zaistnienia okoliczności określonej w ust. 7.

9. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, wzór rejestru umów, mając na uwadze konieczność zapewnienia kompletności, jednolitości i przejrzystości informacji zamieszczanych w tym rejestrze oraz łatwości wyszukiwania tych informacji.”;

3) po art. 49g dodaje się art. 49ga w brzmieniu:

„Art. 49ga. Kto nie wykonuje lub nie dopuszcza do wykonania obowiązku prowadzenia rejestru wpłat, o którym mowa w art. 25 ust. 6, lub rejestru umów, o którym mowa w art. 27a ust. 1, albo podaje w nich nieprawdziwe dane, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. z 2019 r. poz. 2399) wprowadza się następującą zmianę:

1) po art. 4 dodaje się art. 4a w brzmieniu:

„Art. 4a. 1. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) nie może być zatrudniony lub wykonywać innych zajęć w spółkach prawa handlowego, w których Skarb Państwa lub

jednostka samorządu terytorialnego posiadają bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów.

2. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) pozostający w stosunku pracy z pracodawcami wymienionymi w ust. 1, otrzymuje urlop bezpłatny z inicjatywy osób uprawnionych do udzielania urlopu w tych spółkach, o których mowa w ust. 1, na okres sprawowania mandatu oraz trzech miesięcy po jego wygaśnięciu – bez względu na rodzaj i okres trwania stosunku pracy. Stosunek pracy zawarty na czas określony, który ustałby przed terminem zakończenia urlopu bezpłatnego, przedłuża się do trzech miesięcy po zakończeniu tego urlopu.

3. W przypadku gdy w trakcie sprawowania funkcji wójta (burmistrza, prezydenta miasta) Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego nabędzie bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów w spółce w której wójt (burmistrz, prezydent miasta) wykonuje pracę na podstawie stosunku pracy osoba uprawniona do udzielania urlopu w tej spółce udziela urlopu bezpłatnego na okres sprawowania funkcji oraz trzech miesięcy po zakończeniu sprawowania tej funkcji, licząc od dnia w którym Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego nabyła bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów w tej spółce.”;

2) w art. 5 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Naruszenie zakazów, o których mowa w art. 4 lub art. 4a, przez osoby:”;

3) w art. 6 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Wyłączenia określonego w ust. 1 nie stosuje się do wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) objętych zakazem, o którym mowa w art. 4a.”.

Art. 5. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 34 w ust. 1 w pkt 11 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 12 w brzmieniu:

„12) udostępnianie przez jednostki sektora finansów publicznych rejestrów umów, o których mowa w art. 34a.”;

2) po art. 34 dodaje się art. 34a i art. 34b brzmieniu:

„Art. 34a. 1. Rejestr umów jest zbiorczym zestawieniem informacji o umowach zawartych przez jednostkę sektora finansów publicznych.

2. Rejestr umów prowadzi się w formie elektronicznej.

3. Jednostka sektora finansów publicznych udostępnia rejestr umów na swojej stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej.

4. Informacje zamieszczone w rejestrze umów dotyczą umów, które mogą podlegać udostępnieniu na podstawie ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej. Przepisy art. 5 ust. 1, 2 i 2a ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej stosuje się odpowiednio.

5. W rejestrze umów zamieszcza się informacje o umowach zawartych w formie pisemnej, dokumentowej, elektronicznej albo innej formie szczególnej.

6. W rejestrze umów zamieszcza się:

- 1) numer umowy – o ile taki nadano;
- 2) datę i miejsce zawarcia umowy;
- 3) okres obowiązywania umowy;
- 4) oznaczenie stron umowy, w tym przedstawicieli stron;
- 5) określenie przedmiotu umowy;
- 6) wartość przedmiotu umowy;
- 7) informacje o źródłach i wysokości współfinansowania przedmiotu umowy.

7. W rejestrze umów zamieszcza się informacje o uzupełnieniu lub zmianie umowy, rozwiązaniu za zgodą obu stron umowy, jak również informacje o odstąpieniu od umowy lub jej wypowiedzeniu.

8. Informacje w rejestrze umów zamieszcza się bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie 14 dni od daty zawarcia umowy lub zaistnienia okoliczności określonej w ust. 7.

9. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia, wzór rejestru umów, mając na uwadze konieczność zapewnienia kompletności, jednolitości i przejrzystości informacji zamieszczanych w tym rejestrze oraz łatwości wyszukiwania tych informacji.

Art. 34b. Kto nie wykonuje lub nie dopuszcza do wykonania obowiązku prowadzenia rejestru umów, o którym mowa w art. 34a ust. 1, albo podaje w nim nieprawdziwe dane, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.”.

Art. 6. W ustawie z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1133) po art. 49 dodaje się art. 49a w brzmieniu:

„Art. 49a. 1. W razie skazania za przestępstwa określone w art. 46 ust. 1, 2 i 4, art. 47 i art. 48 ust. 1 i 2, sąd:

- 1) może orzec pozbawienie praw publicznych, lub
- 2) orzeka zakaz zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk albo wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo wykonywania wszelkiej lub określonej pracy na podstawie stosunku pracy albo na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, w organach i instytucjach państwowych i samorządu terytorialnego, a także w spółkach prawa handlowego, w których Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego posiadają bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów, i ubiegania się o zamówienie publiczne.

2. Pozbawienie praw publicznych, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, orzeka się na okres od roku do lat 10, a zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, na okres od roku do lat 15; orzeka się je w latach.

3. W razie ponownego skazania sprawcy w warunkach określonych w przepisach art. 46 ust. 1, 2 i 4, art. 47 i art. 48 ust. 1 i 2, sąd orzeka dożywotnio zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.”.

Art. 7. W ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 523) po art. 54 dodaje się art. 54a w brzmieniu:

„Art. 54a. 1. W razie skazania za przestępstwa określone w art. 54 ust. 1-4, sąd:

- 1) może orzec pozbawienie praw publicznych, lub
- 2) orzeka zakaz zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk albo wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo wykonywania wszelkiej lub określonej pracy na podstawie stosunku pracy albo na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, w organach i instytucjach państwowych i samorządu terytorialnego, a także w spółkach prawa handlowego, w których Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego posiadają bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów, i ubiegania się o zamówienie publiczne.

2. Pozbawienie praw publicznych, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, orzeka się na okres od roku do lat 10, a zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, na okres od roku do lat 15; orzeka się je w latach.

3. W razie ponownego skazania sprawcy w warunkach określonych w przepisach art. 54 ust. 1-4, sąd orzeka dożywotnio zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.”.

Art. 8. Do posłów i senatorów, którzy uzyskali mandat przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepis art. 30 ustawy zmienianej w art. 2, w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 9. Do wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), którzy objęli funkcję przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepis art. 4a ustawy zmienianej w art. 4, w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 10. 1. Rejestr wpłat i rejestr umów, o których mowa odpowiednio w art. 25 ust. 6 i art. 27a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 3, prowadzi się od dnia wejścia w życie ustawy.

2. Przepisy art. 25 ust. 6 i art. 27a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 3 po raz pierwszy stosuje się do wpłat otrzymanych i umów zawartych od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 11. Rejestr umów, o których mowa odpowiednio w art. 34a ust. 6 ustawy zmienianej w art. 5, prowadzi się od dnia wejścia w życie ustawy.

2. Przepisy art. 34a ust. 6 ustawy zmienianej w art. 5 po raz pierwszy stosuje się do umów zawartych od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 12. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.

UZASADNIENIE

I. Potrzeba i cel wydania ustawy oraz stan rzeczywisty i różnice pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Problem korupcji towarzyszy polskiemu życiu publicznemu, a także innym dziedzinom życia społecznego, od lat. Jej wysoki poziom ma szereg istotnych, negatywnych konsekwencji dla praktycznie wszystkich dziedzin życia społecznego i gospodarczego. Mimo wielu działań podjętych przez organy państwowe, służących całkowitemu wyeliminowaniu działań korupcyjnych, istnieje dalsza potrzeba wprowadzania rozwiązań prawnych w tym zakresie. Obywatele muszą mieć pewność, że państwo podejmuje działania prewencyjne, bezkompromisowo traktując jednocześnie tych, którzy dopuścili się nadużyć. Dlatego też pożądana i społecznie potrzebna wydaje się zmiana obowiązujących przepisów prawa polegająca nie tylko na zaostrzeniu konsekwencji karnych popełnienia przestępstw korupcyjnych, ale także na wyeliminowaniu potencjalnych obszarów konfliktów interesów dotyczących osób publicznych. Najlepszym środkiem przeciwdziałania korupcji jest jawność życia publicznego oraz nieustanne podnoszenie standardów stawianych osobom pełniącym funkcje publiczne. W obecnym stanie prawnym wydatki wielu instytucji gospodarujących publicznymi pieniędzmi są mało transparentne. Wejście w życie projektowanych zmian przyczyni się do zwiększenia zaufania społecznego do instytucji publicznych, podmiotów wykorzystujących publiczne pieniądze i osób sprawujących funkcje publiczne. Ponadto proponowane działania służą eliminowaniu zachowań korupcyjnych w innych dziedzinach dotyczących życia społecznego i gospodarczego.

Nowelizacja przepisów ustawy z dnia z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny

W świetle aktualnie obowiązujących przepisów ustawy z dnia z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444 i 1517), środkami karnymi jakie sąd może orzec wobec sprawcy przestępstwa jest m.in. pozbawienie praw publicznych oraz zakaz zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności gospodarczej.

Zgodnie z art. 40 ustawy z dnia z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, pozbawienie praw publicznych obejmuje utratę czynnego i biernego prawa wyborczego do organu władzy publicznej, organu samorządu zawodowego lub gospodarczego, utratę prawa do udziału w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości oraz do pełnienia funkcji w organach i instytucjach państwowych i samorządu terytorialnego lub zawodowego, jak również utratę posiadanego

stopnia wojskowego i powrót do stopnia szeregowego; pozbawienie praw publicznych obejmuje ponadto utratę orderów, odznaczeń i tytułów honorowych oraz utratę zdolności do ich uzyskania w okresie trwania pozbawienia praw. Pozbawienie praw publicznych jest orzekane przez sąd fakultatywnie w razie skazania na karę pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3 za przestępstwo popełnione w wyniku motywacji zasługującej na szczególne potępienie.

Projekt ustawy zakłada utrzymanie dotychczasowej treści środka karnego w postaci pozbawienia praw publicznych, ale wprowadza dodatkową przesłankę jego orzekania, tj. środek ten będzie mógł zostać orzeczony przez sąd w razie skazania za przestępstwa określone w art. 228 § 1 i 3-6, art. 229 § 1 i 3-5, art. 230 § 1, art. 230a § 1, art. 231 § 2, art. 250a § 1 i 2, art. 271 § 3, art. 296a § 1 i 2 i art. 305 § 1 i 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny.

W myśl projektu ustawy rozszerza się również treść i przesłanki orzekania drugiego ze wspomnianych wcześniej środków karnych poprzez przyjęcie, że sąd będzie zobligowany orzec zakaz zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk albo wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo wykonywania wszelkiej lub określonej pracy na podstawie stosunku pracy albo na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, w organach i instytucjach państwowych i samorządu terytorialnego, a także w spółkach prawa handlowego, w których Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego posiadają bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów, i ubiegania się o zamówienie publiczne, w razie skazania za przestępstwa określone w art. 228 § 1 i 3-6, art. 229 § 1 i 3-5, art. 230 § 1, art. 230a § 1, art. 231 § 2, art. 250a § 1 i 2, art. 271 § 3, art. 296a § 1 i 2 i art. 305 § 1 i 2 ustawy z dnia z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny. Środek ten byłby orzekany na okres od roku do lat 15. Jednocześnie zakłada się, że wskazany środek karny będzie orzekany przez sąd nie tylko obligatoryjnie, ale także dożywotnio w przypadku ponownego skazania sprawcy za wspomniane przestępstwa.

Proponowana zmiana ukształtowania środków karnych przewidzianych w ustawie z dnia z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny jest w pełni zasadna, albowiem sprawowanie władzy, ale także inne zachowania dotyczące życia publicznego, są poważnie narażone na propozycje korupcyjne, a aktualnie obowiązujące regulacje nie są wystarczająco skuteczne dla zapewnienia, że określona aktywność publiczna będzie udziałem osób dających należyłą ręką odporności na próby przekupstwa.

Biorąc pod uwagę charakter przestępstw związanych z korupcją i stosunkowo niewielki krąg osób, które biorą udział w tego typu działaniach, a także możliwy okres pełnienia funkcji przez kilka kadencji, co utrudnia ich wykrycie w przypadku przestępstw określonych w art. 228 § 1 i 3-6, art. 229 § 1 i 3-5, art. 230 § 1, art. 230a § 1, art. 231 § 2, art. 250a § 1 i 2, art. 271 § 3, art. 296a § 1 i 2 i art. 305 § 1 i 2 popełnionych przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) przewidziano zawieszenie terminu przedawnienia na czas sprawowania przez niego tej funkcji.

Nowelizacja przepisów ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora

W art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2018 r. poz. 1799) ukonstytuowano zakaz łączenia wykonywaniu mandatu posła i senatora z wykonywaniem pracy na podstawie stosunku pracy w Kancelarii Sejmu, w Kancelarii Senatu, w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w Kancelarii Trybunału Konstytucyjnego, w Biurze Służby Prawnej Trybunału Konstytucyjnego, w Najwyższej Izbie Kontroli, w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich, w Biurze Rzecznika Praw Dziecka, w Biurze Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, w Krajowym Biurze Wyborczym, w Państwowej Inspekcji Pracy, w administracji rządowej i samorządu terytorialnego - z wyjątkiem stosunku pracy z wyboru - oraz nie mogą wykonywać pracy w charakterze sędziego, asesora sądowego i prokuratora, pracownika administracyjnego sądu i prokuratury, a także nie mogą pełnić zawodowej służby wojskowej. Projekt ustawy zakłada rozszerzenie tego zakazu i objęcie nim również zatrudnienia w okresie wykonywania mandatu posła albo senatora w spółkach prawa handlowego, w których Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego posiadają bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów. Jednocześnie z uwagi na nieadekwatność przepisu art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora w odniesieniu do proponowanej zmiany w ust. 1 zakłada się odpowiednie dostosowanie regulacji dotyczącej udzielania urlopu osobom zatrudnionym we wspomnianych spółkach na czas wykonywania mandatu posła albo senatora.

Zmiana przepisów ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora ma na celu podniesienie standardów stawianym osobom wykonującym mandat posła albo senatora. Istnieje bowiem potrzeba wyeliminowania z przestrzeni publicznej konfliktu między interesem publicznym a interesem prywatnym parlamentarzystów. Wejście w życie proponowanych zmian sprawi, że mandat parlamentarny zbliży się do koncepcji tzw. mandatu profesjonalnego.

W obecnym stanie prawnym parlamentarzyści mogą pracować w spółkach handlowych kontrolowanych (bezpośrednio lub pośrednio) przez Skarb Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego. Jednocześnie, posłom i senatorom przysługuje szereg uprawnień o charakterze kontrolnym w stosunku do spółek z udziałem Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego. W przypadku, gdy parlamentarzysta jest zatrudniony w spółce kontrolowanej przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego może dojść do kuriozalnej sytuacji, w wyniku której poseł albo senator będzie de facto kontrolował samego siebie. Kolejnym argumentem przemawiającym za proponowanym rozwiązaniem jest coraz dalej idące upolitycznienie takich spółek, które są „ręcznie zarządzane” przez aktualnie sprawujące władze partie polityczne i wykorzystywane do realizacji politycznych celów, często wbrew podstawowym interesom ekonomicznym tych podmiotów. Możliwość zatrudniania parlamentarzystów w spółkach handlowych kontrolowanych przez Skarb Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego może być wykorzystywana jako forma gratyfikacji dla osoby sprawującej mandat poselski albo senatorski w zamian za podjęcie lub zaniechanie określonych działań. Warto zaznaczyć, że niejednokrotnie wynagrodzenia w wielu spółkach Skarbu Państwa lub spółkach komunalnych nie tylko przekraczają wysokość średnie wynagrodzenia wypłacanego w Polsce, ale także wysokość uposażenia parlamentarnego. Doniesienia medialne dotyczące parlamentarzystów pracujących jednocześnie w spółkach Skarbu Państwa nie prowadzą z pewnością do zwiększenia zaufania społecznego do instytucji Sejmu i Senatu.

Projekt ustawy przewiduje ponadto, że wskazany powyżej zakaz łączenia mandatu posła i senatora z zatrudnieniem w spółkach prawa handlowego, w których Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego posiadają bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów, nie będzie dotyczył posłów i senatorów, którzy swój mandat uzyskali przed dniem wejścia w życie ustawy.

Nowelizacja przepisów ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych

W zakresie dotyczącym zmian w ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 580) należy wskazać, że w obecnym stanie prawnym źródła finansowania partii politycznych są jawne, zaś partie polityczne są zobowiązane do udostępniania informacji publicznej. W praktyce jednak istnieje szereg problemów dotyczących jawności źródeł finansowania partii politycznych, jak również dostępu do informacji publicznej, np. w zakresie wydatków lub zawartych umów przez poszczególne partie polityczne. Dzieje się tak pomimo tego, że partie pobierają wielomilionowe subwencje z budżetu państwa, więc korzystają z publicznych pieniędzy. Partie nie mają obowiązku publikowania informacji w powyższym

zakresie w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP), zaś informacje o wydatkach przekazywane w sprawozdaniach do Państwowej Komisji Wyborczej mają charakter zagregowany i dotyczą okresów rocznych. Ponadto, praktyka pokazuje, że partie niechętnie dzielą się informacjami dotyczącymi swoich bieżących wydatków, które powinny udostępniać na wniosek zainteresowanych podmiotów. Bezczyńność lub odmowa odpowiedzi na wnioski o dostęp do informacji publicznej była przedmiotem licznych skarg do sądów administracyjnych. Warto w tym miejscu przytoczyć fragment uzasadnienia wyroku NSA z 19 grudnia 2017 r. (I OSK 661/17): „fakt, że ustawodawca dostrzegając ustrojowe i społeczne znaczenie jawności finansowania partii politycznej w demokratycznym państwie prawa, przyjął ją jako zasadę i uznał za stosowne wyrażenie jej wprost zarówno w Konstytucji RP, jak i w ustawie o partiach politycznych, przemawia za tym, że informacja o wydatkowaniu środków finansowych przez partię jest również z tego punktu widzenia bardzo istotna. Poszerzając tę argumentację zaznaczyć dodatkowo należy, iż w wyroku z dnia 18 lipca 2012 r. sygn. akt K 14/12 Trybunał Konstytucyjny zwrócił uwagę, iż celem partii politycznych jest realizacja funkcji polegających na wpływaniu na kształt polityki państwowej, w tym także funkcji uczestniczenia w rządzeniu, przy czym funkcje te w przeważającej mierze są realizowane dzięki wykorzystywaniu budżetowych środków finansowych. Analizując zagrożenia wynikające z prowadzenia przez partie polityczne działalności gospodarczej Trybunał podkreślił znaczenie przejrzystości finansów partii politycznych w demokratycznym państwie prawa. Zdaniem Trybunału, w skrajnym przypadku brak tej przejrzystości stwarzałby zagrożenie dla realizacji wspomnianych wyżej, ważnych funkcji w systemie politycznym, mógłby ponadto prowadzić do załatwiania prywatnych spraw przy pomocy publicznych pieniędzy”.

Z powyższych względów zasadne jest wprowadzenie pełnej jawności i przejrzystości zarówno w zakresie źródeł finansowania partii politycznych, jak i poszczególnych wydatków partii. W tym celu proponuje się, żeby partie polityczne prowadziły i aktualizowały na bieżąco dwa rejestry: rejestr wpłat oraz rejestr umów. W rejestrze wpłat partie miałyby obowiązek ujawniać informacje o wszystkich wpłatach, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych. Z kolei w rejestrze umów partie będą miały obowiązek zamieszczać informacje o wszystkich zawieranych przez nie umowach, które mogą podlegać udostępnieniu na podstawie przepisów o dostępie do informacji publicznej. Oba rejestry będą prowadzone w formie elektronicznej i będą niezwłocznie aktualizowane i publikowane w BIP, dzięki czemu każdy zainteresowany będzie mógł się z nimi zapoznać. Dzięki temu, że minister właściwy do spraw finansów publicznych określi w drodze rozporządzenia wzór obu rejestrów będą one miały ustandaryzowany charakter. Jednocześnie przewidziano, że w przypadku nie

dopuszczania do wykonania obowiązku prowadzenia rejestru wpłat lub rejestru umów albo podawania w nich nieprawdziwych danych działanie takie będzie podlegało karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Proponowane rozwiązania zapewnią pełniejszą realizację konstytucyjnej zasady jawności finansowania partii politycznych.

Nowelizacja przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne

Analogiczny co do istoty zakaz łączenia sprawowania funkcji publicznych i zatrudnienia w spółkach prawa handlowego, w których Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego posiadają bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów, jaki został przewidziany na mocy projektu ustawy względem posłów i senatorów, proponuje się wprowadzić również w odniesieniu do wójtów (burmistrzów, prezydentów miast).

Nowelizacja przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych

W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305) szczególnie podkreślono konieczność zapewnienia jawności i przejrzystości finansów publicznych. W art. 34 tej ustawy wskazano poszczególne formy realizacji zasady jawności i przejrzystości finansów publicznych. Wśród nich brakuje formy, która realnie pozwoliłaby na powiązanie zakresu zadań wykonywanych przez konkretną jednostkę sektora finansów publicznych ze sprawowaną przez nią gospodarką środkami publicznymi. Cel ten może realizować obowiązek publikacji rejestrów umów.

Rejestr umów jest instytucją zapewniającą jawność finansów publicznych znaną ustawodawstwom innych państw Europy. Przykładowo, na Słowacji funkcjonuje jeden centralny rejestr umów zawieranych przez odpowiedniki polskich jednostek sektora finansów publicznych, a brak publikacji umowy w centralnym rejestrze wstrzymuje jej obowiązywanie. Podobne rozwiązanie funkcjonuje w prawie czeskim.

W dotychczasowym stanie prawnym udostępnianie rejestrów umów odbywa się na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176) – bądź to w trybie udostępnienia na wniosek, bądź (co jest szczególnie rzadką praktyką) poprzez publikację rejestru umów w BIP danego podmiotu. O ile rejestry umów publikowane są w BIP-ach wielu podmiotów, tak szczebla centralnego, jak i samorządowego, to nie jest to praktyka powszechna, a forma rejestru, jak i zakres udostępnianych informacji częstokroć znacznie się różni i utrudnia sprawowanie realnej kontroli gospodarowania finansami publicznymi przez obywateli.

Dlatego też za pożądane uznano utworzenie rejestru zawieranych umów przez jednostki sektora finansów publicznych i w tym celu stosowne przepisy ustrojowe dodaje się w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Na mocy projektu ustawy wprowadza się do ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych art. 34a, a w jego ramach instytucję rejestru umów. W ust. 1 dodawanej jednostki redakcyjnej zawarto definicję legalną rejestru umów. Obejmuje on (zbiorczo) wszystkie umowy zawarte przez jednostkę sektora finansów publicznych. Jednocześnie sprecyzowano, że rejestr umów prowadzi się w formie elektronicznej i publikuje się go na stronie podmiotowej BIP danej jednostki sektora finansów publicznych, co jest spójne ze standardami udostępnienia informacji publicznej.

W rejestrze umów nie będą zamieszczane informacje, których udostępnianie zostało ograniczone na podstawie innych przepisów. W tym celu proponuje się odpowiednie stosowanie unormowań art. 5 ust. 1, 2 i 2a ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej, który wskazuje, że prawo do informacji publicznej podlega ograniczeniu w zakresie i na zasadach określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych oraz o ochronie innych tajemnic ustawowo chronionych i przymusowej restrukturyzacji, a także (co do zasady) ze względu na prywatność osoby fizycznej lub tajemnicę przedsiębiorcy.

Założono, że katalog informacji o umowach, które podlegają zamieszczeniu w rejestrze umów będzie miał charakter zamknięty. Są wśród nich: numer umowy (o ile taki nadano), datę i miejsce zawarcia umowy, okres obowiązywania umowy, oznaczenie stron umowy, w tym przedstawicieli stron, określenie przedmiotu umowy, wartość przedmiotu umowy, a ponadto informacje o źródłach i wysokości współfinansowania przedmiotu umowy.

Wśród informacji zamieszczanych w rejestrze umów zaproponowano również wskazanie informacji o uzupełnieniu lub zmianie umowy, rozwiązaniu za zgodą obu stron, jak również odstąpieniu od niej lub jej wypowiedzeniu. Pozwoli to na kontrolę stosunków umownych, których stroną jest jednostka sektora finansów publicznych.

Tryb zamieszczania informacji w rejestrze umów jest analogiczny do unormowanego w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej w odniesieniu do udostępniania informacji publicznej na wniosek. Jednostki sektora finansów publicznych zobowiązane są do zamieszczania informacji bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 14 dni od daty zawarcia umowy.

Prawodawca, ze względów prakseologicznych, nie powinien jednak normować wszystkich szczegółowych kwestii w akcie o randze ustawy. Także w przypadku niniejszego projektu

zawarto delegację do wydania rozporządzenia przez Ministra Finansów. Akt ten określi wzór rejestru umów.

W związku z utworzeniem rejestru umów rozszerza się również katalog form realizacji zasady jawności finansów publicznych. Wzmocni to obowiązek nakładany niniejszym projektem na jednostki sektora finansów publicznych, a jednocześnie zapewni spójność katalogu określonego w art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych z instytucjami uregulowanymi w innych miejscach tego aktu.

Nowelizacja przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie.

W ustawie z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2020 poz. 1133) wprowadzono możliwość zastosowania wobec sprawców przestępstw związanych z korupcją, określonych w art. 46 ust. 1, 2 i 4, art. 47 i art. 48 ust. 1 i 2 tej ustawy stosowania pozbawienie praw publicznych oraz obowiązek zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk albo wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo wykonywania wszelkiej lub określonej pracy na podstawie stosunku pracy albo na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, w organach i instytucjach państwowych i samorządu terytorialnego, a także w spółkach prawa handlowego, w których Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego posiadają bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów, i ubiegania się o zamówienie publiczne. Pozbawienie praw publicznych byłoby orzekane na okres od roku do lat 10 natomiast zakaz zajmowania stanowisk na okres od roku do 15 lat. Jednocześnie zakłada się, że środek karny polegający na zakazie zajmowania stanowisk będzie orzekany przez sąd nie tylko obligatoryjnie, ale także i dożywotnio w przypadku ponownego skazania sprawcy za wspomniane przestępstwa.

Proponowana zmiana ukształtowania środków karnych przewidzianych w ustawie z dnia z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie jest uzasadniona tym, że sport jest częściowo finansowany ze środków publicznych, a ponadto ta istotna dziedzina życia jest jednocześnie także podatna na działania korupcyjne natomiast mechanizm przestępstw związanych z korupcją w sporcie jest zbliżony do tego w sferze publicznej.

Nowelizacja przepisów ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych

W ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 523) wprowadzono możliwość zastosowania wobec sprawców przestępstw związanych z korupcją,

określonych w art. 54 ust. 1-4 tej ustawy stosowania pozbawienie praw publicznych oraz obowiązek zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk albo wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo wykonywania wszelkiej lub określonej pracy na podstawie stosunku pracy albo na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, w organach i instytucjach państwowych i samorządu terytorialnego, a także w spółkach prawa handlowego, w których Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego posiadają bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów, i ubiegania się o zamówienie publiczne. Pozbawienie praw publicznych byłoby orzekane na okres od roku do lat 10 natomiast zakaz zajmowania stanowisk na okres od roku do 15 lat. Jednocześnie zakłada się, że środek karny polegający na zakazie zajmowania stanowisk będzie orzekany przez sąd nie tylko obligatoryjnie, ale także i dożywotnio w przypadku ponownego skazania sprawcy za wspomniane przestępstwa.

Proponowana zmiana ukształtowania środków karnych przewidzianych w ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych jest uzasadniona tym, że przestępstwa określone w art. art. 54 ust. 1-4 tej ustawy dotyczą obrotu lekami, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego lub wyrobami medycznymi podlegającymi refundacji ze środków publicznych. Tym samym działania korupcyjne tym zakresie mogą wpłynąć w istotny sposób na dysponowanie środkami publicznymi a także obrót środkami istotnymi dla ochrony zdrowia. Uzasadnia to zastosowanie w obrocie lekami i środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego lub wyrobami medycznymi podlegającymi refundacji ze środków publicznych zastosowanie rozwiązań zbieżnych do tych zaproponowanych w przedmiotowym projekcie w zakresie art. 40 i art. 41 ustawy - Kodeks karny.

II. Skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne

Przyjęcie ustawy spowoduje skuteczniejszą walkę z korupcją. Skuteczniejsza walka z korupcją winna z kolei pozytywnie przełożyć się na całokształt funkcjonowania Państwa Polskiego. Maksymalne ograniczenie łapownictwa przyczyni się do ograniczenia marnowania pieniędzy publicznych, zwiększenia jakości stanowionego prawa, zwiększenia jakości wymiaru sprawiedliwości i administracji publicznej, a zatem przyniesie wyłącznie pozytywne skutki społeczne, gospodarcze i prawne.

Projektowane przepisy przyczynią się także do większej transparentności życia publicznego oraz wyeliminują niektóre obszary konfliktów interesów dotyczących parlamentarzystów.

Znacząco zwiększy się także jawność i przejrzystość finansowania oraz gospodarowania majątkiem przez partie polityczne. Rejestry umów w instytucjach publicznych będą jawne. Wprowadzenie ustawy będzie skutkowało zwiększeniem zaufania społecznego do instytucji publicznych oraz osób wykonujących funkcje publiczne.

Przyjęcie projektowanych rozwiązań nie spowoduje kosztów po stronie Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego, oprócz kosztów prowadzenia rejestrów i ich obsługi, które powinny być realizowane w ramach dostępnych środków. Projekt ustawy nie wywiera również żadnych skutków dla mikro, małych i średnich przedsiębiorców.

III. Założenia projektów podstawowych aktów wykonawczych

Projekt ustawy zakłada wprowadzenie do porządku prawnego trzech upoważnień ustawowych do wydania aktów wykonawczych. Dwa z tych upoważnień znalazły się w dodawanych na mocy projektu przepisach ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych. Upoważnienia te stanowią podstawę do określenia przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, w drodze rozporządzeń, wzorów rejestru wpłat i rejestru umów. Trzecie upoważnienie zostało uwzględnione z kolei w dodawanych na mocy projektu przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, stanowiąc podstawę do określenia przez Ministra Finansów, w drodze rozporządzenia, wzoru rejestru umów zawartych przez jednostkę sektora finansów publicznych. Wszystkie trzy upoważnienia ustawowe zawierają tożsamo opisane wytyczne, tj. wzory rejestrów mają zostać określone przy uwzględnieniu konieczności zapewnienia kompletności, jednolitości i przejrzystości zamieszczanych informacji oraz łatwości ich wyszukiwania.

Zakłada się, że wskazane powyżej akty wykonawcze wejdą w życie z dniem wejścia w życie ustawy.

IV. Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z uwagi na przedmiot regulacji zakłada się, że wejdzie ona w życie w dniu 1 stycznia 2022 r.

Warszawa, 9 czerwca 2021 r.

BAS-WAPM-1365/21

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS
L.dz. DS. 1120.349.21 (2)
Data wpływu 9.06.2021 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Jarosław Sachajko)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2021 r. poz. 483) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt ustawy zakłada zmianę artykułów 40, 41, 43 oraz 101 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny¹. Proponuje się by sąd mógł orzec środek karny polegający na pozbawieniu praw publicznych w przypadku skazania za przestępstwa korupcji urzędniczej (biernej lub czynnej), płatnej protekcji (biernej lub czynnej), nadużycia uprawnień przez funkcjonariusza publicznego, łapownictwa wyborczego, fałszerstwa intelektualnego popełnionego w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, łapownictwa na stanowisku kierowniczym w jednostce organizacyjnej wykonującej działalność gospodarczą (czynnego i biernego) oraz utrudniania lub udaremniania przetargu. W przypadku skazania za te przestępstwa sąd będzie zobowiązany do orzeczenia środka karnego polegającego na zakazie zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk albo wykonywania wszelkiej lub określonej pracy na podstawie stosunku pracy albo na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym² stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło, w organach i instytucjach państwowych i samorządu terytorialnego, a także w spółkach prawa handlowego, w których Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego posiadają bezpośrednio lub pośrednio

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1444, ze zm.

² Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1740).

przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów i ubiegania się o zamówienie publiczne. Zakazy mają być orzekane w latach od roku do lat 15, z tym że w przypadku ponownego skazania sprawcy w warunkach przewidzianych w tych przepisach mają być orzekane dożywotnio. Zgodnie z projektem, w przypadku popełnienia powyższych przestępstw przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w związku z pełnioną przez niego funkcją przedawnienie nie będzie biegło w trakcie sprawowania przez niego funkcji.

Proponowana zmiana art. 30 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora³ zakłada, że w okresie wykonywania mandatu posłowie i senatorowie nie będą mogli być zatrudnieni ani pełnić funkcji w spółkach prawa handlowego, w których Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego posiadają bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów.

Proponowana zmiana art. 25 oraz dodanie artykułów 27a i 49ga w ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych⁴ zobowiązuje partię polityczną do prowadzenia i udostępniania na swojej stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej rejestru wpłat (zbiorczego zestawienia informacji o wpłatach na rzecz partii politycznej) oraz rejestru umów, które mogą podlegać udostępnieniu na podstawie ustawy z dnia 6 września 2001 o dostępie do informacji publicznej⁵ (zbiorczego zestawienia informacji o umowach zawartych przez partię polityczną). W projekcie przewidziano też sankcję karną za naruszenie tego obowiązku.

Proponowane dodanie art. 4a oraz zmiany art. 5 i 6 w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne⁶ przewidują, że wójt (burmistrz, prezydent miasta) nie będzie mógł być zatrudniony lub wykonywać innych zajęć w spółkach prawa handlowego, w których Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego posiadają bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów.

Proponowane zmiany w 34 oraz dodanie art. 34a i 34b w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁷ zobowiązuje jednostki sektora finansów publicznych do prowadzenia i udostępniania na swojej stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej rejestru umów, które mogą podlegać udostępnieniu na podstawie ustawy o dostępie do informacji publicznej (zbiorczego zestawienia informacji o zawartych umowach).

Przewidziany nowy art. 49a ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie⁸ przewiduje – w przypadku skazania za przestępstwo korupcji sportowej,

³ Dz. U. z 2018 r. poz. 1799.

⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 580.

⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 2176.

⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 2399.

⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 305.

⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 1133.

nieuczciwego udziału w zakładach wzajemnych oraz płatnej protekcji w sporcie – możliwość orzekania przez sąd pozbawienia praw publicznych i obowiązek orzekania zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk albo wykonywania wszelkiej lub określonej pracy na podstawie stosunku pracy albo na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło, w organach i instytucjach państwowych i samorządu terytorialnego, a także w spółkach prawa handlowego, w których Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego posiadają bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów, i ubiegania się o zamówienie publiczne.

Analogiczne – w stosunku do propozycji zmian ustawy o sporcie – postanowienia dotyczące orzekania środków karnych, w przypadku popełnienia przestępstwa przyjęcia wbrew zakazowi korzyści materialnej lub osobistej, przewiduje proponowany nowy art. 54a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych⁹.

Projekt zawiera przepisy przejściowe. Proponowana ustawa ma wejść w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Ze względu na przedmiot projektu ustawy należy wskazać:

- decyzję ramową Rady 2003/568/WSISW z dnia 22 lipca 2003 r. w sprawie zwalczania korupcji w sektorze prywatnym¹⁰ (dalej: decyzja ramowa). Decyzja ramowa zobowiązuje państwa członkowskie do penalizacji korupcji czynnej i biernej w sektorze prywatnym oraz przygotowania i podżegania do korupcji biernej i czynnej oraz do przyjęcia środków zapewniających skuteczną, proporcjonalną i odstraszającą karę. Decyzja przewiduje także możliwość stosowania środków karnych polegających na zakazie prowadzenia określonej lub porównywalnej działalności gospodarczej na podobnym stanowisku lub w podobnym charakterze,

- Konwencję sporządzoną na podstawie artykułu K.3 ustęp 2 litera c) Traktatu o Unii Europejskiej w sprawie zwalczania korupcji urzędników Wspólnot Europejskich i urzędników państw członkowskich Unii Europejskiej¹¹ (dalej: Konwencja). Konwencja zobowiązuje państwa członkowskie do podjęcia niezbędnych środków w celu zagwarantowania, że przestępstwa czynnej i biernej korupcji oraz podżeganie i pomocnictwo do nich

⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 523.

¹⁰ Dz. Urz. UE L 192 z 31.7.2003 r., s. 54, Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne: rozdz. 19 t. 6, s. 18.

¹¹ Dz. Urz. WE C 195 z 25.6.1997 r., s. 2; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 19, t. 8, s. 136. Konwencja weszła w życie 28 września 2005 r.

będą podlegały skutecznym, proporcjonalnym i odstrasżającym sankcjom karnym,

- dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/23/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania koncesji¹² (dalej: dyrektywa 23),

- dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającą dyrektywę 2004/18/WE¹³ (dalej: dyrektywa 24),

- dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylająca dyrektywę 2004/17/WE¹⁴ (dalej: dyrektywa 25).

Zgodnie z art. 38 ust. 4 lit b dyrektywy 23, art. 57 ust. 1 lit. b dyrektywy 24 i art. 80 dyrektywy 25, określającymi podstawy wykluczenia wykonawcy z udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia (koncesji), instytucje zamawiające wykluczają danego wykonawcę z udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia (koncesji), gdy stwierdzą, że w stosunku do tego wykonawcy wydany został prawomocny wyrok z powodu dopuszczenia się m.in. czynów korupcji, zgodnie z definicją zawartą w art. 3 Konwencji (korupcja czynna) i art. 2 ust. 1 decyzji ramowej (korupcja czynna i bierna), jak również korupcji zdefiniowanej w prawie krajowym instytucji zamawiającej lub wykonawcy.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Kwestia ustanawiania środków karnych, orzekanych w przypadku popełnienia określonych przestępstw, co do zasady należy do kompetencji państw członkowskich. W odniesieniu do przestępstw czynnej i biernej korupcji postanowienia Konwencji oraz decyzji ramowej zobowiązują państwa członkowskie do zapewnienia, że przestępstwa czynnej i biernej korupcji oraz podżeganie i pomocnictwo do nich będą podlegały skutecznym, proporcjonalnym i odstrasżającym sankcjom karnym. Dodatkowo, decyzja ramowa zakłada ustanowienie przez państwa członkowskie możliwości stosowania środków karnych polegających na zakazie prowadzenia określonej lub porównywalnej działalności gospodarczej na podobnym stanowisku lub w podobnym charakterze. W tym zakresie przepisy projektu są zgodne z Konwencją i decyzją ramową.

Regulację projektu, wprowadzającą zakaz ubiegania się o zamówienia publiczne w przypadku skazania za przestępstwa korupcyjne (art. 1 pkt 2, art. 6 i art. 7 projektu), należy dodatkowo odnieść do unijnej regulacji dotyczącej zamówień publicznych. Dyrektywa 23 w art. 38 ust. 4 lit. b, dyrektywa 24 w art.

¹² Dz. Urz. UE L 94 z 28.3.2014 r., s. 1, ze zm.

¹³ Dz. Urz. UE L 94 z 28.3.2014 r., s. 65, ze zm.

¹⁴ Dz. Urz. UE L 94 z 28.3.2014 r., s. 243, ze zm.

57 ust. 1 lit b oraz dyrektywa 25 w art. 80 stanowią, w przypadku stwierdzenia, że w stosunku do wykonawcy wydany został prawomocny wyrok z powodu dopuszczenia się czynów korupcji, instytucja zamawiająca wyklucza danego wykonawcę z udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia. Dyrektywy, w zakresie zdefiniowania czynów korupcji, wyłączających możliwość ubiegania się o zamówienia publiczne, odsyłają do kategorii zdefiniowanych w Konwencji, w decyzji ramowej oraz w prawie krajowym. W tym zakresie regulacja projektu jest zgodna z postanowieniami dyrektyw.

4. Konkluzja

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Bartosz Pawłowski

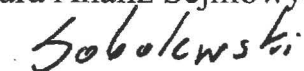
ekspert ds. legislacji

w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Wicedyrektor

Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

Warszawa, 9 czerwca 2021 r.

BAS-WAPM-1366/21

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS
L.dz. DS... M20... 349... 21...
Data wpływu... 9. 06. 2021...

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy
– Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (przedstawiciel
wnioskodawców: poseł Jarosław Sachajko) jest projektem ustawy
wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu
Sejmu**

Projekt ustawy zakłada zmianę artykułów 40, 41, 43 oraz 101 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny¹. Proponuje się by sąd mógł orzec środek karny polegający na pozbawieniu praw publicznych w przypadku skazania za przestępstwa korupcji urzędniczej (biernej lub czynnej), płatnej protekcji (biernej lub czynnej), nadużycia uprawnień przez funkcjonariusza publicznego, łapownictwa wyborczego, fałszerstwa intelektualnego popełnionego w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, łapownictwa na stanowisku kierowniczym w jednostce organizacyjnej wykonującej działalność gospodarczą (czynnego i biernego) oraz utrudniania lub udaremniania przetargu. W przypadku skazania za te przestępstwa sąd będzie zobowiązany do orzeczenia środka karnego polegającego na zakazie zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk albo wykonywania wszelkiej lub określonej pracy na podstawie stosunku pracy albo na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym² stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło, w organach i instytucjach państwowych i samorządu terytorialnego, a także w spółkach prawa handlowego, w których Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego posiadają bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów, i ubiegania się o zamówienie publiczne. Zakazy mają być orzekane w latach od roku do lat 15, z tym że w przypadku ponownego skazania sprawcy w warunkach przewidzianych w tych przepisach mają być orzekane dożywotnio. Zgodnie z projektem, w przypadku popełnienia powyższych przestępstw przez wójta

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1444, ze zm.

² Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1740).

(burmistrza, prezydenta miasta) w związku z pełnioną przez niego funkcją przedawnienie nie będzie biegło w trakcie sprawowania przez niego funkcji.

Proponowana zmiana art. 30 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora³ zakłada, że w okresie wykonywania mandatu posłowie i senatorowie nie będą mogli być zatrudnieni ani pełnić funkcji w spółkach prawa handlowego, w których Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego posiadają bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów.

Proponowana zmiana art. 25 oraz dodanie artykułów 27a i 49ga w ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych⁴ zobowiązuje partię polityczną do prowadzenia i udostępniania na swojej stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej rejestru wpłat (zbiorczego zestawienia informacji o wpłatach na rzecz partii politycznej) oraz rejestru umów, które mogą podlegać udostępnieniu na podstawie ustawy z dnia 6 września 2001 o dostępie do informacji publicznej⁵ (zbiorczego zestawienia informacji o umowach zawartych przez partię polityczną). W projekcie przewidziano też sankcję karną za naruszenie tego obowiązku.

Proponowane dodanie art. 4a oraz zmiany art. 5 i 6 w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne⁶ przewidują, że wójt (burmistrz, prezydent miasta) nie będzie mógł być zatrudniony lub wykonywać innych zajęć w spółkach prawa handlowego, w których Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego posiadają bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów.

Proponowane zmiany w 34 oraz dodanie art. 34a i 34b w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁷ zobowiązuje jednostki sektora finansów publicznych do prowadzenia i udostępniania na swojej stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej rejestru umów, które mogą podlegać udostępnieniu na podstawie ustawy o dostępie do informacji publicznej (zbiorczego zestawienia informacji o zawartych umowach).

Przewidziany nowy art. 49a ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie⁸ przewiduje – w przypadku skazania za przestępstwo korupcji sportowej, nieuczciwego udziału w zakładach wzajemnych oraz płatnej protekcji w sporcie – możliwość orzekania przez sąd pozbawienia praw publicznych i obowiązek orzekania zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk albo wykonywania wszelkiej lub określonej pracy na podstawie stosunku pracy albo na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie

---

³ Dz. U. z 2018 r. poz. 1799.

⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 580.

⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 2176.

⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 2399.

⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 305.

⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 1133.

usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło, w organach i instytucjach państwowych i samorządu terytorialnego, a także w spółkach prawa handlowego, w których Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego posiadają bezpośrednio lub pośrednio przez inne podmioty co najmniej 10% akcji lub udziałów, i ubiegania się o zamówienie publiczne.

Analogiczne – w stosunku do propozycji zmian ustawy o sporcie – postanowienia dotyczące orzekania środków karnych, w przypadku popełnienia przestępstwa przyjęcia wbrew zakazowi korzyści materialnej lub osobistej, przewiduje proponowany nowy art. 54a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych⁹.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:

Bartosz Pawłowski

ekspert ds. legislacji

w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Wicedyrektor

Biura Analiz Sejmowych

Sobolewski

Przemysław Sobolewski

---

⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 523.